

(Ongewenste) graffiti

Historische graffiti in burchtruïne
Pietersheim en Fort 2

Een graffiti kunstenaar kan ongewenste graffiti ontmoedigen.

Graffiti is het (ongewenst) tekeningen of tekst aanbrengen door middel van verf of het bekrassen van materialen. Het is van alle tijden.

Graffiti kan visueel storend zijn op historische gevels. Bovendien kan de verf ook het watertransport in het metselwerk ontregelen, waardoor gevoelige stenen op termijn beschadigd raken en stuk vriezen. Deze graffiti wordt best verwijderd, alhoewel dit niet eenvoudig is en het niet altijd mogelijk is alle sporen weg te nemen.

Soms is graffiti echter gewenst of historisch interessant en de moeite om te behouden.

WAT DOEN?

Storende graffiti verwijderen

De keuze van de reinigingsproducten en methode om graffiti te verwijderen, is afhankelijk van de omvang, soort, eigenschappen, conditie, ouderdom... zowel van de graffiti zelf als van de ondergrond. Graffiti op compacte en weinig poreuze materialen is door de band beter te verwijderen dan op poreuze en zachte materialen. Voer steeds voldoende proeven uit om de beste en minst schadelijke methode en producten te selecteren.

Graffiti verwijderen van geveloppervlakken die geen preventieve antigraffitibehandeling kregen:

- breng een product in gel- of crèmevorm aan op de graffiti;
- laat het product voldoende lang inwerken, maar niet uitdrogen;
- verwijder het product;
- reinig de gevel met water onder druk of verzadigde stoom van boven naar beneden.

Graffiti verwijderen geveloppervlakken die een preventieve antigraffitibehandeling kregen:

- volg de richtlijnen van de fabrikant van het beschermingsproduct.

Gevel overschilderen

Indien de gevel afgewerkt is met een verflaag of een kaleilaag, is het vaak makkelijker om de graffiti te overschilderen dan hem proberen te verwijderen.

Graffiti ontmoedigen

Soms is het mogelijk om de bereikbaarheid van de gevel te belemmeren door gevelbegroeiing aan te brengen, of onderaan de gevel stekelige planten of een hek te voorzien.

Camera's of verlichting op bewegingssensors kunnen eveneens remmend werken en graffiti ontmoedigen.

Een door een graffiti kunstenaar opgefleurde gevel zal minder snel worden beklad uit respect voor het kunstwerk of de kunstenaar.

De gevel preventief beschermen met een antigraffitibehandeling

Een gevel die regelmatig te lijden heeft onder een graffiti-aanval, is soms gebaat bij een preventieve antigraffitibehandeling. Er zijn verschillende antigraffitiproducten beschikbaar die ervoor zorgen dat de graffiti niet in de gevelmaterialen dringt en makkelijker te verwijderen is. Houd er rekening mee dat de meeste producten het uitzicht van de gevel in meer of mindere mate veranderen en de droging van de gevel beïnvloeden. De producten zijn onder te verdelen op basis van:

- **tijdelijke of zelfopofferende producten** (polysachariden en producten op basis van was) De beschermlaag wordt mee weggenomen als de graffiti verwijderd wordt. Na elke verwijdering moet de beschermlaag opnieuw aangebracht worden. De producten zijn meestal minder zichtbaar en meer dampdoorlatend dan de permanente beschermingsproducten.

- **permanente beschermingsproducten:** deze zijn te vermijden op erfgoed omdat ze moeilijk te verwijderen zijn. Het zijn producten die blijven, ook als de graffiti verwijderd is. Ze zijn over het algemeen heel zichtbaar en weinig dampdoorlatend.

Volg bij het aanbrengen (en verwijderen) van de producten steeds de voorschriften van de fabrikant. Om de werkzaamheid te garanderen is het raadzaam de tijdelijke beschermlaag sowieso om de 5 jaar te verwijderen en te vernieuwen.

WANNEER / HOE VAAK?

Verwijder de graffiti zo snel mogelijk nadat graffiti is aangebracht om

- indringing in de gevelmaterialen te beperken;
- te voorkomen dat de graffiti uitnodigt tot bijkomende graffiti.

WELKE ELEMENTEN?

Gevels of elementen in allerhande natuursteen, baksteen, (voeg)mortel, beton...

WIE?

Laat het verwijderen van graffiti en het preventief behandelen van gevels best over aan een gespecialiseerde aannemer met ervaring in erfgoed. Contacteer een natuursteenrestaurator voor advies bij waardevolle elementen of fijne sculpturen...

Verschillende steden beschikken over een graffiti-team dat illegale graffiti onder bepaalde voorwaarden gratis verwijdert. Informeer je over de voorwaarden; ook over de toegepaste methodes of producten die het erfgoed zeker niet mogen beschadigen!

WAT VERMIJDEN? WAAROP LETTEN?

Vermijd:

- een preventieve antigraffiti-behandeling op een gevel die al vocht- of zoutproblemen heeft.
- Abrasieve of agressieve reiniging zoals afschrappen, schuren, zandstralen... die misschien de verf wegneemt, maar ook het gevelmateriaal onherroepelijk kan beschadigen

Let op:

- met basische/alkalische producten. Ze kunnen zouten produceren die schadelijk zijn voor het metselwerk. Laat de producten niet te lang inwerken en spoel de gevel grondig na;
- Bij het verwijderen van graffiti, wordt eveneens het vuil verwijderd, waardoor het gereinigde deel tijdelijk kan afsteken tegen de rest van de vervuilde gevel;
- Een gevel is samengesteld uit verschillende materialen. Producten die geschikt zijn voor bepaalde natuurstenen zijn dat misschien niet voor voegen of aangrenzende bakstenen. Scherm delen die niet behandeld moeten worden voldoende af.

MEER INFO:

Verwante onderhoudsfiches:

- Gevels uit steenachtige materialen reinigen (2020 – OF4.2)

Wet- en regelgeving

Informeer tijdig bij je gemeente of de werken vergunningsplichtig zijn of gemeld moeten worden. Ook voor het plaatsen van stellingen op openbaar domein, het verwerken van grote hoeveelheden water, straalmiddel of chemische producten kunnen voorwaarden gesteld worden.

- algemene richtlijnen: <https://www.omgevingsloketvlaanderen.be/gebouw>;
- voor beschermd erfgoed geldt een toelatingsplicht voor het reinigen van historische materialen; meer info: <https://www.onroerenderfgoed.be/werken-aan-een-beschermd-monument>

Normen en wetenschappelijke publicaties

- WTCB, Bouw schade – gevelvervuiling, Kluwer, 2008
- <https://www.vlaanderen.be/publicaties/opleiding-restauratievakman-moderne-bouwchemie-module-gevelreiniging>

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
btw-nr. 0445.321.852
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw

een initiatief van de Vlaamse provincies

